

**VESTFOLD OG
TELEMARK**
fylkeskommune

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

SSVår dato	30.09.2019
Deres dato	
Vår referanse	19/00344-4
Deres referanse	
Vår saksbehandler	Hilde F. Andersen

Melding om vedtak: Høring - NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft

Fellesnemnda har behandlet saken i møte 24.09.2019 sak 106/19

Møtebehandling

Terje Riis-Johansen (Sp) fremmet følgende forslag:

Nytt pkt 3:

Fellesnemnda ønsker økt produksjon av fornybar energi. Dette for å redusere de globale klimautslippene. Fellesnemnda viser samtidig til at det er lokal motstand mot utbygging av vindkraft i Vestfold og Telemark. Fellesnemnda ber NVE gå i dialog med berørte kommuner og fylkeskommune.

Votering

Prosjektleders forslag til punkt 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Terje Riis-Johansen (Sp) til punkt 3 ble ved votering satt opp imot prosjektleders forslag til punkt 3.

Forslag fremmet av Terje Riis-Johansen (Sp) ble vedtatt med 29 stemmer (Sp, Ap, SV, H, FrP, V) mot 4 stemmer (KrF, MDG)

Vedtak

Fellesnemnda for Vestfold og Telemark fylkeskommuner svarer samlet på vegne av nytt fylke og eksisterende fylkeskommuner:

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foynsgate 9,
Tønsberg

Sentralbord
Fylkeshuset i Telemark: 35 91 70 00
Fylkeshuset i Vestfold: 33 34 40 00

Foretaksregisteret: 821 227 062
post.vtfylke@t-fk.no
www.vtfylke.no

1. Vestfold og Telemark fylkeskommuner støtter det arbeidet som NVE har igangsatt for å skaffe mest mulig kunnskap om landarealers egnethet som lokaliseringssted for utbygging av vindkraft. Slik kunnskap vil forenkle behandlingen av eventuelle konsesjonssøknader.
2. Vestfold og Telemark fylkeskommuner er imidlertid imot at staten gjennom en rammeplan skal utpeke egnede arealer i forkant, delvis på tvers av lokale ønsker. Dette vil kunne tilsidesette lokaldemokratiet og skape unødige konflikter.
3. Fellesnemnda ønsker økt produksjon av fornybar energi. Dette for å redusere de globale klimautslippene. Fellesnemnda viser samtidig til at det er lokal motstand mot utbygging av vindkraft i Vestfold og Telemark. Fellesnemnda ber NVE gå i dialog med berørte kommuner og fylkeskommune.
4. Vestfold og Telemark fylkeskommuner støtter NVEs forslag til allerede ekskluderte områder i Nasjonal ramme for vindkraft. Vestfold og Telemark fylkeskommuner gjør oppmerksom på at flere aktuelle kommuner fortsatt holder på med kartlegging av blant annet friluftsliv. Dette arbeidet vil fortsette utover høsten. Det forventes at oppdatert kartlegging og verdisetting vurderes på likt grunnlag som allerede kartlagte data.
5. Gea Norvegica Unesco Global Geopark og reservedrikkevannskilder må inn som eksklusjonskriterier på tilsvarende måte som Unesco verdensarvområder og hoveddrikkevannskilder.
6. Hensynssone Villrein i Heiplanen må inn som eksklusjonskriterie i område Aust-Agder
7. Mulig konfliktpotensiale mellom vindkraft og vannressurser, samt varig verna vassdrag bør inngå i en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.
8. Behandling av konsesjonssøknader krever stor ressursbruk på alle forvaltningsnivåer. Vestfold og Telemark fylkeskommuner støtter derfor omtalt forslag i nasjonal ramme om endring av Energiloven for å kunne gi tidlig avslag på konsesjonssøknader der det foreligger åpenbare konflikter.
9. Kommuner bør i større grad involveres i saker om etablering av vindkraftverk.
10. Det er uheldig at forslaget fra kraftskatteutvalget ikke foreligger før høringsfristen slik at Fellesnemnda ikke kjenner kraftskatteutvalgets syn på vannkraft og vindkraft når man gir høringssvar på nasjonal ramme.

Med hilsen

Hilde F. Andersen

hilde.f.andersen@vtfk.no

Kopi: Telemark fylkeskommune;Vestfold fylkeskommune

Antall vedlegg:

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Arkivsak-dok. 19/00344-2
Saksbehandler Øistein Brinck

Saksgang
Fellesnemnda

Møtedato
24.09.2019

Høringsinnspill til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land

Innstilling fra prosjektleder

Fellesnemnda for Vestfold og Telemark fylkeskommuner svarer samlet på vegne av nytt fylke og eksisterende fylkeskommuner:

1. Vestfold og Telemark fylkeskommuner støtter det arbeidet som NVE har igangsatt for å skaffe mest mulig kunnskap om landarealers egnethet som lokaliseringssted for utbygging av vindkraft. Slik kunnskap vil forenkle behandlingen av eventuelle konsesjonssøknader.
2. Vestfold og Telemark fylkeskommuner er imidlertid imot at staten gjennom en rammeplan skal utpeke egnede arealer i forkant, delvis på tvers av lokale ønsker. Dette vil kunne tilsidesette lokaldemokratiet og skape unødige konflikter.
3. Grenseområdene mellom Buskerud, Telemark og Vestfold (område 4), bør fjernes fra rammen slik området ser ut etter oppdatering av ulike verdsetteringer.
4. Vestfold og Telemark fylkeskommuner støtter NVEs forslag til allerede ekskluderte områder i Nasjonal ramme for vindkraft. Vestfold og Telemark fylkeskommuner gjør oppmerksom på at flere aktuelle kommuner fortsatt holder på med kartlegging av blant annet friluftsliv. Dette arbeidet vil fortsette utover høsten. Det forventes at oppdatert kartlegging og verdisetting vurderes på likt grunnlag som allerede kartlagte data.
5. Gea Norvegica Unesco Global Geopark og reservedrikkevannskilder må inn som eksklusjonskriterier på tilsvarende måte som Unesco verdensarvområder og hoveddrikkevannskilder.
6. Hensynssone Villrein i Heiplanen må inn som eksklusjonskriterie i område Aust-Agder
7. Mulig konfliktpotensiale mellom vindkraft og vannressurser, samt varig verna vassdrag bør inngå i en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.
8. Behandling av konsesjonssøknader krever stor ressursbruk på alle forvaltningsnivåer. Vestfold og Telemark fylkeskommuner støtter derfor omtalt forslag i nasjonal ramme om endring av Energiloven for å kunne gi tidlig avslag på konsesjonssøknader der det foreligger åpenbare konflikter.
9. Kommuner bør i større grad involveres i saker om etablering av vindkraftverk.

10. Det er uheldig at forslaget fra kraftskatteutvalget ikke foreligger før høringsfristen slik at Fellesnemnda ikke kjenner kraftskatteutvalgets syn på vannkraft og vindkraft når man gir høringssvar på nasjonal ramme.

Bakgrunn for saken

Den 9. februar 2017 ga Olje- og energidepartementet (OED) Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede arbeidet med å lage et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Forslaget til en slik kartlegging kom i Stortingsmelding 25 (2015-2016) «Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030». Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon. Rammen skal også bidra til økt forutsigbarhet, gi en mer effektiv konsesjonsbehandling og dempe konflikter mellom statlige etater.

Den 1. april 2019 la NVE frem forslaget til nasjonal ramme for vindkraft på land. Forslaget består av et oppdatert kunnskapsgrunnlag (oppsummert i sluttrapport) om hvordan vindkraft kan påvirke miljø- og samfunnsinteresser, i tillegg til kart med utpeking av de mest egnede områdene for vindkraft. OED har lagt forslaget ut på høring, med høringsfrist 1. oktober 2019. Departementet opplyser i brevet at de ønsker innspill på følgende:

- NVEs forslag til nasjonal ramme
- Om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge

Flere områder er pekt på som aktuelle i både Vestfold og Telemark. Begge fylkeskommuner har gitt administrative høringssvar til kartlegginga for områdene i vår region.

Dette er eksempel på en sak hvor hensynet til klima og hensynet miljø ofte står mot hverandre. Vindkraft er en energiform med lave utslipp – men krever samtidig store miljøinngrep.

Nasjonal ramme for vindkraft har fått stor oppmerksomhet i det offentlige ordsiftet. Den økte motstanden skyldes nok mest at antallet søknader om å bygge vindkraftparker øker og at størrelsen på anleggene og vindmøllene øker. Dette gir at befolkningens erfaringer med konsekvenser, dilemmaer og konflikter øker – noe som i sin tur skaper motstand. Vindkraft er en del av en kraftstrategi som besluttes sentralt, mens de miljømessige ulempene i stor grad utøves ruralt. Kommunenes høringsuttalelser så langt disse var kjent når saken ble skrevet er vedlagt saken.

Saksopplysninger

I oktober 2018 ga FNs klimapanel ut en spesialrapport som konkluderer med at virkningen av 2 grader oppvarming globalt er betydelig mer alvorlig enn virkningen av 1,5 grader. For å holde seg innen 1,5 graders oppvarming må klimagassutslippene reduseres med 40-50 prosent innen 2030, og i 2050 må utslippene være netto null. NVE har tidligere gjort beregninger som viser at behovet for fornybar elektrisitet vil øke, særlig grunnet elektrifisering av industri, nye datasenter og elektrifisering av transportsektoren. Norge har ført en villet politikk med subsidier av utbygging av vindkraft på land siden 2012. Nå er vindkraft på land lønnsom uten støtte.

NVE opplyser at formålet med Nasjonal ramme for vindkraft er å ha et overordnet styringsverktøy og å dempe konfliktnivået rundt vindkraft. NVE sier videre at man vil sikre at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, samt gi økt forutsigbarhet og en mer effektiv konsesjonsbehandling i prioriterte områder. Potensielle utbyggere må fortsatt søke konsesjon, og konsesjonsbehandlingen vil være like omfattende som den er i dag. NVE sier samtidig at de utpekte områdene er et signal om hvor vindkraftutbyggere bør lete etter mulige prosjektområder, og at det skal vektlegges i konsesjonsbehandlingen om et prosjekt er innenfor eller utenfor et utpekt område

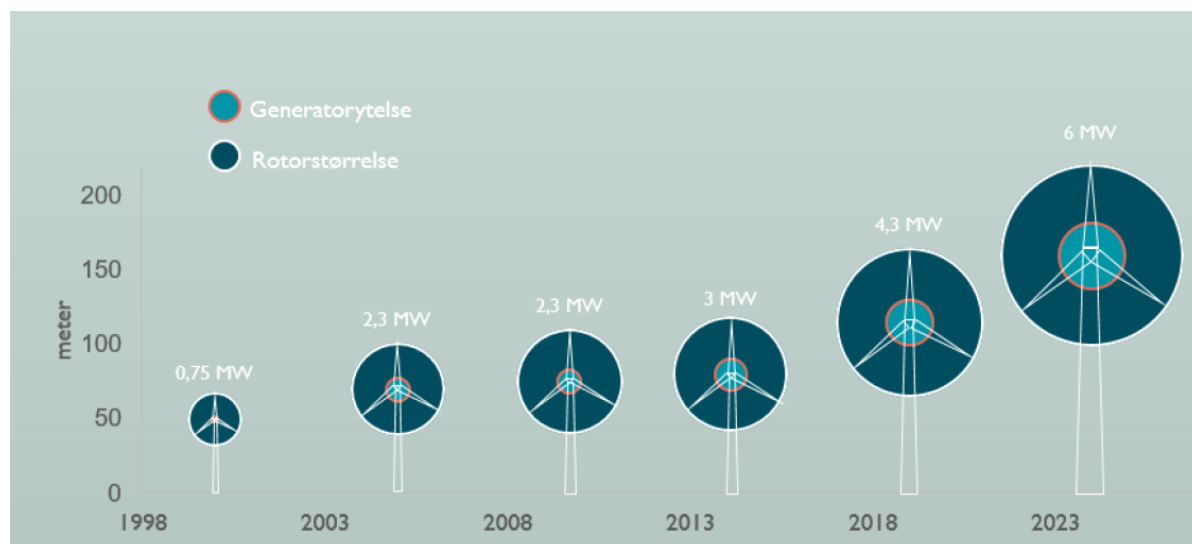
NVE har hentet inn og sortert kunnskap på forskjellige temaer i arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft, og særlig involvert Miljødirektoratet og Riksantikvaren. NVE sier at de ikke vil behandle nye konsesjonssøknader før den nasjonale rammen er behandlet.

I høringsperioden til NVEs forslag til Nasjonal ramme for vindkraft har det blitt stor politisk debatt om etablering av vindkraft på land. Det har blitt stilt spørsmål ved hva som finnes av alternativer. Regjeringen la før sommeren ut aktuelle områder for havvind på høring. Fagmiljøer er tydelige på at det heller ikke konfliktfritt å bygge vindmøller til havs, med tanke på fiskeri, natursystem og fugleliv. NVE opplyser i rapporten at havvind fortsatt er en umoden teknologi som trenger betydelig støtte for at industrien skal ville satse. Eksempelvis har Equinor fått 2,3 milliarder kroner i støtte fra Enova for å bygge 11 flytende havvindmøller, som skal forsyne plattformene Snorre og Gullfaks med strøm. NVE har også sett på potensiale ved oppgradering av eksisterende anlegg for vannkraft, men kraften man vil få ut av dette er betydelig mindre enn estimert kraftbehov på nasjonalt nivå.

Vindkraft i Norge

NVE opplyser i rapporten at det er gode forhold for vindkraft i Norge, grunnet lang kyst og jevne vindforhold hele året. Særlig blåser det mye om vinteren, slik at vindkraft kan produsere mest strøm, når behovet for kraft er størst. Elektrisitet er ferskvare, og man må til enhver tid produsere like mye strøm som markedet forbruker. I simuleringer vil 10 TWh norsk vindkraft i 2025 redusere årlige utslipp fra kraftmarkedet i Europa med 5 mill. tonn CO₂. Dette tilsvarer om lag 10 prosent av samla utslipp i Norge.

Ved utgangen av 2018 var det 35 vindkraftverk med total 610 operative vindturbiner i Norge, med en normalårsproduksjon på 5,3 TWh. Dette tilsvarer nesten 4 prosent av norsk kraftproduksjon, der 94 prosent kommer fra vannkraften som produserer 135 TWh i et normalår. I 2018 var 13 vindkraftverk under bygging. Ved ferdigstilling vil den samlede kraftproduksjonen fra vind øke til 12,2 TWh. Ved samme tid var det gitt konsesjon til 37 prosjekter som ikke var påbegynt. Dersom disse bygges ut vil det gi et ytterligere bidrag på 10,7 TWh. En typisk vindturbin i 2018 hadde kapasitet på 4,3 MW og var ca. 160 m høy. Prognoser for 2023 antyder en effekt på 6 MW fra en vindturbin, med høyde lik ca. 200 m, se figur under.

Figur 1: Utvikling i vindkraftteknologi. Bildet er hentet fra Nasjonal ramme for vindkraft, NVE.

Arealbruken til vindkraftverk består av veier, oppstillingsplass, transformatorstasjon og driftsbygg. De direkte inngrepene varierer fra prosjekt til prosjekt, men Miljødirektoratet anslår at de direkte inngrepene i gjennomsnitt er på 2,5 dekar/MW. Et typisk planområde vil ha et areal på 100 dekar/MW. Veier står for 80 prosent av arealbruken.

Energiloven og konsesjon

Kommunene behandler søknader om å bygge vindkraftverk på inntil 1 MW etter reglene i plan- og bygningsloven. Her er det satt en begrensning på 5 vindturbiner innenfor hvert prosjekt. Alle vindkraftverk med en installert effekt over 1 MW, eller mer enn 5 turbiner, må ha konsesjon i medhold av energiloven. Den regulerer produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi, og har som formål å sikre at dette foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Loven skal ta hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Konsesjon til bygging og drift av vindkraftanlegg gis med en varighet på maksimalt 30 år.

Konsesjonsprosessen innebærer tre runder med høringer, som gjelder melding om oppstart, endelig konsesjon og detaljert miljø og utbyggingsplan. Kommunen er høringspart og skal etter loven tillegges stor vekt når beslutningen om konsesjon skal fattes, men kommuner kan ikke gi veto hverken for eller mot prosjekter i sitt område. NVE har til nå avslått ca. 60 prosent av alle søknader om vindkraftkonsesjon.

Mulige inntekter og beskatning av vindkraft

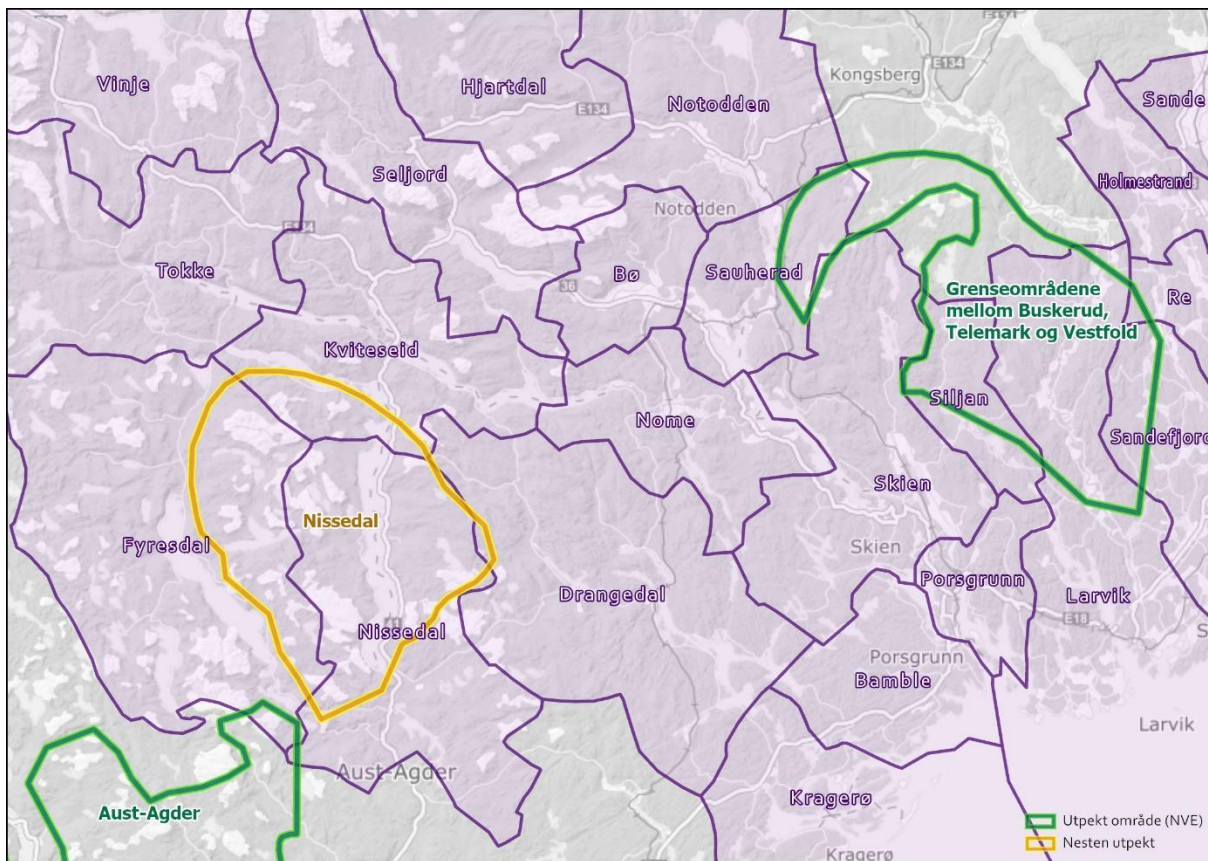
I 2012 innførte Norge elsertifikatordningen, som subsidierer utbygging av ny fornybar energi. Norge forpliktet seg gjennom ordningen til å finansiere 13,2 TWh ny fornybar energi innen 2020, og målet ble nådd i mai i år. Vindkraft har derfor ikke vært omfattet av den norske kraftverksbeskatningen, men omfattes av kommunal eiendomsskatt

Nasjonal ramme for vindkraft er et kunnskapsgrunnlag og områder i kart

NVE har fått laget 21 temarapporter basert på nasjonale og internasjonale forskningsartikler, som omhandler bl.a. friluftsliv, fugleliv, flaggermus, elektronisk kommunikasjon, reiseliv, og nabovirkninger. I forslaget er 13 områder pekt ut som de mest egnede områdene for videre utbygging av vindkraft i Norge, mens 8 områder er lagt til som nest best egnet. Antall områder som defineres over eller under grensen for å være mest egnet, avhenger av hvor mye vekt som legges på forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. NVE har i prosessen opplyst at den endelige nasjonale rammen kan omfatte flere eller færre områder enn det som nå er foreslått.

For å finne større sammenhengende områder som egner seg for videre utbygging av vindkraft i Norge har NVE i første runde ekskludert områder der det er bred enighet om at det ikke skal bygges vindkraft. Her ble 2/3 av Norges areal ekskludert. NVE delte de resterende områdene inn i 43 analyseområder som ble nærmere undersøkt.

Vestfold og Telemark er berørt av tre områder; to blant de mest egnede områdene, og ett blant de nest best egnede områdene. Felles for områdene er generelt jevn vindstyrke og lite turbulens, som er gunstig for vindkraft, og relativt god nettilgang. Et område med nummer 5 var tidligere med i vurderingene. Dette området strakk seg fra Seljord i vest til Rollag og Flesberg kommuner i øst. Området er tatt ut av forslag til nasjonal ramme, grunnet verdier knyttet til villrein, friluftsliv og Unesco verdensarvområdet Rjukan-Notodden.

Figur 2: Bildet viser de tre områdene som er pekt ut i nasjonal ramme for vindkraft på land. De grønne områdene er blant de mest egnede områdene, mens det gule er blant de nest best egnede områdene for utbygging av vindkraft på land.

Grenseområdene mellom Buskerud, Telemark og Vestfold

Området består av deler av Siljan, Sauherad, Skien, Larvik, Sandefjord og Kongsberg kommuner. Området er tettest befolket i sør, og ligger nært større byer. I nord er det flere hytteområder. Menneskelig påvirkning er i hovedsak skogsdrift. I NVEs analyse av dette området, opprinnelig kalt område 4, påpekes viktige miljø- og samfunnsinteresser, blant annet knyttet til friluftsliv. Samtidig skriver NVE at analysen tilsier et «lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet». NVE skriver at fordi det aktuelle området har skogsvegetasjon, kan det være behov for høyere tårn på vindturbinene, men at inngrepene i forbindelse med utbygging skjules bedre sammenlignet med for eksempel høyfjellsområder. NVE har skrevet at det kan skje endringer i den endelige avgrensingen av området. De nordlige delene rundt Skrim kan trekkes ut, mens områder i nordøst kan bli inkludert.

Store deler av området rundt Luksefjell ble foreslått ekskludert av Miljødirektoratet, fordi det er et regionalt viktig friluftsområde. Riksantikvaren foreslo å ekskludere Rajesetra, Tinnosbanen og Kjærra fossepark. Disse forslagene til eksklusjon ble tatt til følge av NVE, og reduserte området i omfang, sammenlignet med slik analyseområdet var tegnet i utgangspunktet. Analysen har imidlertid viktige mangler som er nærmere beskrevet i fortsettelsen.

Aust-Agder

Hoveddelen av dette området ligger i Aust-Agder, men nordøstre hjørne, som tilsvarer ca. en tidel, ligger i deler av Fyresdal og Nissedal kommuner. Området omfatter kupert fjellterreng, der friluftsliv, landbruk og skogsdrift er de største menneskelige påvirkningene. Nordlige deler av området har både rovfugl og gaupe. NVE skriver at i høyereliggende områder er det fare for ising og at det kan kreves investeringer i lange, regionale kraftlinjer. Den delen av området som dekkes av Fyresdal kommune omfattes i sin helhet av regional plan for Setesdalområdet, kalt Heiplanen. Den definerer grenser på kart og retningslinjer for arealbruk i ulike soner. Nordlig grense av utpekt område i nasjonal ramme, overlapper

noe med hensynssone «Villrein». I Heiplanens retningslinjer står det at «I denne hensynssonen skal villreinens interesser tillegges stor vekt i all arealforvaltning og saksbehandling». Resten av området som dekker Fyresdal ligger i hensynssone «Bygdeutvikling». I retningslinjer for denne hensynssonen står det at «Her prioriteres tiltak og planer som fremmer en bærekraftig bygdeutvikling». I utarbeidelse av planen var denne sonen i hovedsak tiltenkt hytte- og friluftsliv, landbruk og turisme, mens vindkraftanlegg ikke var aktuelt tema i arbeidet. I området øst for utpekt område i Nissedal ligger Jettegrytene, en naturattraksjon som er viktig friluftsområde og badeplass. Friluftsområder er til nå ikke kartlagt og verdsatt i nasjonale databaser.

Nissedal

«Nissedal» er blant de nest mest egne områdene. Det består av deler av Fyresdal, Nissedal, Kviteseid og noe av Drangedal kommuner, med hovedsakelig hei- og fjellstrøk. Våmur-Roan villreinområde utgjør en stor del av fjellpartiet mellom innsjøene Nisser og Fyresvatn. NVE har vurdert villreinstammen som ikke viktig nok til å ta ut av nasjonal ramme, men at produksjonsforholda for vindkraft heller ikke er de mest egnede. Riksantikvaren har spilt inn at langsmed innsjøen Nisser ligger mange kulturminner, blant annet Nissedal middelalderke kirkested og Tveitesund bro i sør. Innspillene er hensyntatt av NVE og disse områdene er ekskludert. Området er svært viktig for friluftsliv og hytteinteresser, med mange utsiktspunkt og turstier, men disse er ennå ikke kartlagt og verdsatt i nasjonale databaser.

Faglige innspill og forslag til eksklusjoner

Friluftsliv

NVE og Miljødirektoratet har vært tydelige på at de kun har benyttet nasjonalt sammenlignbare kartlag som analysegrunnlag i arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft. Eksempelvis har Miljødirektoratets kartdatabase (naturbase) vært viktig i dette arbeidet. Det som ikke ligger inne i naturbase, har derfor ikke blitt hensyntatt i analysene. Det ligger mye informasjon i eksisterende kommuneplaner og regionale planer. I tidligere høringsinnspill har både Fylkesmannen og fylkeskommunen påpekt at datagrunnlaget fra kommunene i for liten grad er digitalisert og lagt inn i de nasjonale databasene. Mest tydelig gjelder dette lokalt og regionalt viktige friluftsområder.

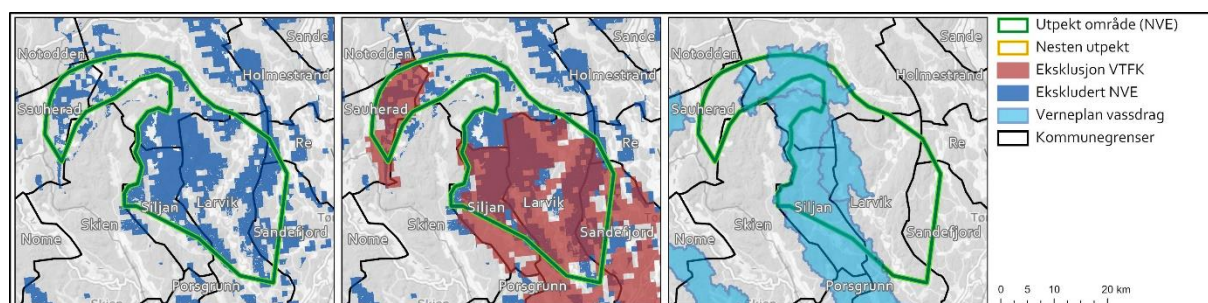
I løpet av våren og sommeren har Vestfold og Telemark fylkeskommune, sammen med Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, vært i prosess med de berørte kommunene i arbeidsgrupper. Arbeidsgruppene har jobbet for et felles oppdatert kunnskapsgrunnlag, basert på metodikken NVE har benyttet i nasjonal ramme for vindkraft. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder følger metodikk og kriterier gitt av Miljødirektoratet. Basert på kriteriene NVE har benyttet for å ekskludere områder og kartleggingsdata per nå, har arbeidsgruppa kommet med forslag til ytterligere eksklusjoner i områdene. Store deler av område 4 (Grenseområdene mellom Buskerud, Telemark og Vestfold) har kartlagt regionalt viktige friluftslivsområder. Aktuelle områder har et betydelig konfliktpotensial med friluftsliv- og rekreasjonsinteressene, og arbeidsgruppa mener at fragmentering og store arealinngrep i disse områdene vil redusere områdenes kvalitet. Friluftslivkartlegging og -verdsetting mangler foreløpig fra Re kommune. Siljan, Sauherad og Drangedal er i slutfasen, mens Nissedal, Kviteseid og Fyresdal er i oppstarten av arbeidet.

Landskap, vann- og naturressurser

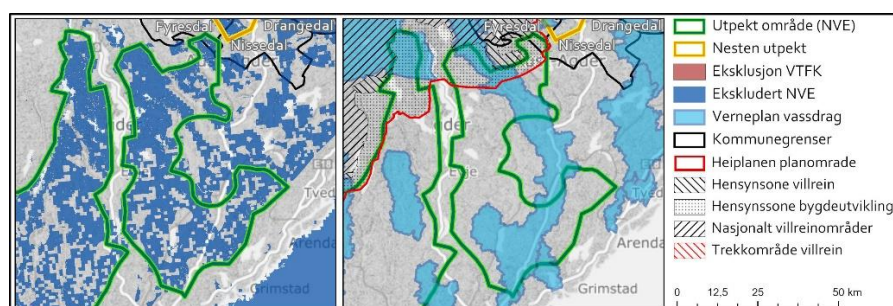
Gea Norvegica UNESCO global geopark ligger i Bamble, Kragerø, Larvik, Nome, Porsgrunn, Siljan og Skien kommuner, og eies av samme kommuner samt Vestfold og Telemark fylkeskommuner. Omriss av geoparkområdet er ikke utarbeidet annet enn kommunegrenser i eierkommuner. Det er de generelle landskapskvalitetene, og geologi blant annet knyttet til Oslofeltet, som er bakgrunn for geoparkstatus. Geoparker er verken omtalt eller definert som eksklusjonskriterium i nasjonal ramme for vindkraft, mens verdensarvsområder er ekskludert. Geoparkene er i UNESCO sidestilt i verdi med verdensarvs- og biosfæreområder.

Flere av de utpekte områdene har såkalte *varig verna vassdrag*, som har til hensikt å bevare for ettertiden et representativt utvalg av norsk vassdragsnatur, i hele nedbørfeltet til aktuelt vassdrag. De faglige begrunnelsene for vern varierer fra vassdrag til vassdrag. Det er derfor en differensiert forvaltning etter beliggenhet og miljøtilstand. I NVEs temarapporter er ikke mulig konflikt mellom vindkraft og vannressurs omtalt utover betydning for drikkevann. Etter vannforskriften skal vann og vassdrag forvaltes helhetlig og nedbørfeltbasert, med mål om at alle vannforekomster skal ha god tilstand med godt økologisk potensial. Kunnskap om eventuell påvirkning av vindkraft på vandringsmønster eller rekruttering av vannlevende organismer, i anleggsfase eller driftsfase, er ikke beskrevet. Drikkevann og en buffersone på to km rundt vannet er i utgangspunktet ekskludert i nasjonal ramme, men det er påpekt i arbeidsgruppa at det er hull i dette datagrunnlaget, da f.eks. en reservedrikkevannskilde i Larvik kommune ikke er ekskludert.

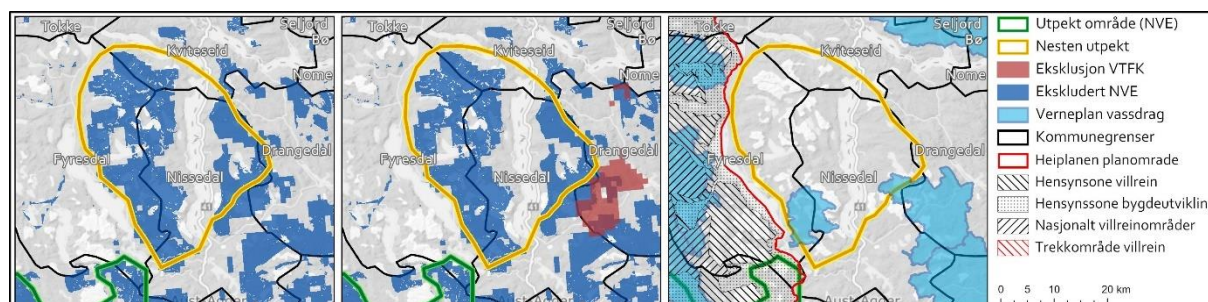
Fylkesmannen har i arbeidsgruppa pekt på områder med høyt arts mangfold i alle foreslåtte områder i nasjonal ramme. Definert hensynssone for villrein i Heiplanen for område Aust-Agder er av arbeidsgruppa også lagt til grunn for forslag til nye eksklusjoner.

Figur 3: Kartet viser området som er pekt ut i grenseområdene mellom Buskerud, Telemark og Vestfold. Til venstre er NVEs eksklusjonsforslag, i midten fylkeskommunens forslag til ytterligere eksklusjoner, og til høyre varig vernede vassdrag.

Figur 4: Kartet viser området som er pekt ut i Aust-Agder, som så vidt strekker seg inn i Telemark. Til venstre er eksklusjonsforslagene til NVE i blått. Til høyre er omrisset av Heiplanen og vernede vassdrag, i tillegg til villreinområder med hensynssoner.

Figur 5: Kartet viser området Nissedal, som er pekt ut blant de åtte nest mest egnede for vindkraft. Til venstre eksklusjonene til NVE, i midten ytterligere eksklusjoner og til høyre omrisset av heiplanen, villreinområder med hensynssoner og vernede vassdrag.

Kulturminner

NVE har som hovedregel tatt hensyn til innspill om kulturminner fra Riksantikvaren og fylkeskommuner videre i forslag til nasjonal ramme. I en overordnet plan som nasjonal ramme, må nærmere avklaringer rundt forholdet til kulturminner avklares gjennom senere konsesjonssøknader. Også landskapsrommet som kulturminnene er en del av må ivaretas ved at det utarbeides sårbarhetsanalyser knyttet til siktlinjer og fjernvirkning. Det er forventet at det finnes ikke kjente automatisk fredete kulturminner innenfor områdene som dekkes av planen, ettersom store områder ikke er systematisk registrert. Det er derfor ikke nok grunnlagsmateriale for å kunne vurdere hvorvidt kommende forslag til arealdisponeringen vil innebære konflikt med automatisk fredete kulturminner. Når det gjelder nyere tids kulturminner må nærhet til Tinnosbanen ved Hjuksebø og middelalderkirken i Siljan tas hensyn til i evt. senere saker.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Det er ingen umiddelbare økonomiske, administrative eller juridiske konsekvenser for nye Vestfold og Telemark fylkeskommune knyttet til foreslåtte vedtak. Vurdering av mulig regional plan for vindkraft kan inkluderes i arbeidet med planprogram, for å være forberedt på høringsinnspill i eventuelle nye konsesjonssaker.

Prosjektleders vurdering

Spørsmål om etablering av vindkraft er omstridt og berører flere av FNs bærekraftsmål, både nr. 7; ren energi for alle, nr. 13; stoppe klimaendringene, nr. 14; liv under vann, og nr. 15; liv på land. Fordi nesten en tredjedel av det norske energiforbruket kommer fra fossile energikilder, er ytterligere elektrifisering basert på fornybar kraft viktig for at samfunnet skal kunne utvikles i en bærekraftig retning. Med regionale planer for klima og tilhørende handlingsprogram har Vestfold og Telemark fylkeskommuner startet arbeidet med overgang til fornybarsamfunnet og bidrar allerede til den grønne omstillingen på flere måter. Vindkraft har til nå ikke sett ut til å være aktuelt i vår region, og har derfor ikke blitt prioritert som tema i regionale planer. Nylig fikk Porsgrunn kommune en henvendelse fra selskapet SkogVind, som ønsket å se på muligheten for etablering av en vindkraftpark i Langangen. Dette er et eksempel som aktualiserer vindkraft som politikkområde i Vestfold og Telemark.

Prosjektleder mener det er positivt at NVE har igangsatt et omfattende arbeid for å skaffe mest mulig kunnskap om landarealers egnethet som lokaliseringssted for utbygging av vindkraft. Slik kunnskap vil forenkle behandlingen av eventuelle konsesjonssøknader. Prosjektleder har samtidig merket seg oppmerksomheten saken har fått som ytterligere har belyst de dilemmaer vi står ovenfor etter hvert som utbyggingen har skutt fart i Norge. Prosjektleder stiller spørsmålstegn til hvorvidt det er klokt å på forhånd utpeke områder uten at det er tydelig i hvilken grad disse skal utbygges. Slik konsesjonsregimet er satt vil NVE kunne tilsidesette lokaldemokratiet og gjennom dette skape unødige konflikter i en tid hvor antall søknader og omfanget av utbygginger er økende. Prosjektleder mener at man i større grad burde avklart hvilke områder som skal ekskluderes før man hadde lagt forslaget ut på høring. Samtidig burde det totale behovet for arealer vært bedre belyst målt opp i mot behovet for kraft. Rammen slik den foreligger nå har skapt uro og dels motstand, også fordi kunnskapsgrunnlaget er ufullstendig.

Prosjektleder støtter NVEs forslag til allerede ekskluderte områder i Nasjonal ramme for vindkraft. Samtidig som det gjøres oppmerksom på at flere aktuelle kommuner fortsatt holder på med kartlegging av blant annet friluftsliv. Dette arbeidet vil fortsette utover høsten.

Slik resultatene av kartleggingene nå står betyr dette at grenseområdene mellom Buskerud, Telemark og Vestfold (område 4), bør kunne fjernes fra rammen. Verdier som Gea Norvegica Unesco Global Geopark og reservedrikkevannskilder må inn som eksklusjonskriterier på tilsvarende måte som Unesco verdensarvområder og hoveddrikkevannskilder. Hensynssone Villrein i Heiplanen må inn som

eksklusjonskriteria i område Aust-Agder. Mulig konfliktpotensiale mellom vindkraft og vannressurser, samt varig verna vassdrag bør inngå i en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.

Prosjektleder anerkjenner at behandling av konsesjonssøknader krever stor ressursbruk på alle forvaltningsnivåer. Prosjektleder støtter derfor omtalt forslag i nasjonal ramme om endring av Energiloven for å kunne gi tidlig avslag på konsesjonssøknader der det foreligger åpenbare konflikter.

Det er uheldig at forslaget fra kraftskatteutvalget ikke foreligger før høringsfristen slik at Fellesnemnda ikke kjenner kraftskatteutvalgets syn på vannkraft og vindkraft når man gir hørings svar på nasjonal ramme. I dag kan det oppleves som nokså tilfeldig hva en kommune og lokalsamfunn sitter igjen med etter en vindkraftutbygging. Når det gjelder vannkraft er det krav til offentlig eierskap og det er et omfattende skatteregime som ligger til grunn. Den 22. juni 2018 oppnevnte Regjeringen et ekspertutvalg som skal gjøre en helhetlig vurdering av kraftverksbeskatningen. Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. oktober 2019. Hovedoppgaven er å vurdere om dagens vannkraftbeskatning hindrer at samfunnsøkonomiske lønnsomme tiltak blir gjennomført. Ifølge utvalgsleder, Per Sanderud, ligger det innenfor mandatet å omtale vindkraft, siden vann og vind i stor grad produserer samme produkt.

Avslutningsvis mener prosjektleder at kommuner bør i større grad involveres i saker om etablering av vindkraftverk i en tid antall saker og størrelsen på vindkraftparker er økende.

Vedlegg:

Høringsuttalelse fra Drangedal

Høringsuttalelse fra Fyresdal

Høringsuttalelse fra Larvik

Høringsuttalelse fra Midt Telemark

Høringsuttalelse fra Nissedal

Høringsuttalelse fra Sandefjord

Høringsuttalelse fra Siljan

Høringsuttalelse fra Skien

Uttrykte vedlegg:

Samleside for nasjonal ramme på NVEs nettsider:

<https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/>

Stortingets energi- og miljøkomite sine forslag:

<https://stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2018-2019/inns-201819-387s/#m2>

Vind til havs på høring:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/foreslar-apning-av-omrader-for-havvind/id2655113/>